



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

61. An decoctores, vulgo dicti Falliti, gaudeant Immunitate? Et an
debitores fraudulentum ad Ecclesiam cum bonis confugientes non debeant
ibi multo tempore tolerari, sed ab Ecclesia sint eiiciendi? Ex ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

uis grauiſſimo, & atrociffimo crimine: vt patet in cap. inter alia, de immun. Ecclef. vbi expreſſè cauetur liberum hominem non eſſe violentè ab Eccleſia extrahendum, quantumcumque graua malicia perpetraverit, ibi Hoſtienſis num. 1. Ancharanus num. 2. & 6. & alij, cum Farinacio vbi ſuprà iuncto num. 85. Sed quidquid ſit de iure communi, in terminis Bullæ Gregor. de hoc caſu amplius non eſt dubitandum, quidquid dicat Marius Italia ſine fundamento vbi ſuprà, & ideo hanc ſententiam tenet nouiſſimè Sanchez in opuſc. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 10. num. 2. & ante illum Bonacina in Decalogum diſp. 3. quaſt. 7. punct. 5. num. 24.

RESOL. LX.

An Mercator, qui fraudulentè decoxit, gaudeat Immunitate?

Et an ſimplices debitores, qui ſine cauſa criminis conſugiunt ad Eccleſiam, gaudeant Immunitate,

Idem dicendum eſt de debitore publico, & exactore tributorum, & debitore ex cauſa adminiſtrationis, & redditionis rationum, & de obligato ad ratiocinia publica, vel de officiali debitore ex cauſa Syndicatus. Ex part. 1. tit. 1. Ref. 32.

* Sup. hoc in §. 1. * Negatiuè reſpondet Gambac. lib. 4. c. 15. n. 7. in terminis noſtræ Bullæ, & ita etiam docuerunt ex Theologis, Ioan. de la Cruz in direct. conſcient. p. 1. præ. 8. q. 3. art. 1. dub. 1. concl. 1. Fagundez de Precept. Eccl. tract. 2. lib. 4. cap. 4. num. 53. Rodriguez in ſum. tom. 7. c. 154. num. 1. & ex Iuriſperitis Bobadill. tom. 1. lib. 2. c. 14. num. 67 & 71. Villadiego in Polit. c. 3. num. 216. Azuevedus tom. 3. lib. 5. tit. 20. leg. 6. n. 2. Gutierrez præf. 99. lib. 1. q. 1. per tot. & alij: quia Pius V. in Conſtitutione edita anno 1570. eos furibus aſſimilauit, & in illos vltimam penam ſupplicij inſiſxit. Deinde aſſerunt multi, illos inſuſos eſſe in noſtra Bulla Gregoriana ſub nomine publicorum latronum: & in hanc ſententiam tandem inclinat Tanner. in 2. 2. D. Thoma diſp. 5. q. 8. dub. 1. num. 17. & noſter P. Peregrin. de immun. cap. 12. num. 4. in fine.

2. Sed ego his diebus in caſu N. contrarium conſului: & ita poſtea Romæ in Sacra Cardinalium Congregatione fuit deciſum; nempe, decoctorem etiam fraudulentum, immunitate gaudere. Et reſpondebam ad Doctores citatos pro Gambacurta, & Peregrino, ipſos non loqui in terminis Bullæ Gregorij XIV. quia * in Hiſpania dicta Conſtitutio non eſt vſu recepta, vt notauit Portel. in dub. regul. ver. Ecclef. immunitas, num. 9. Et ratio eſt: quia, vt ſapientiſſe diximus, in dicta Bulla non priuantur dicti decoctores immunitate: nam inter caſus exceptos, caſus decoctorum non inuenitur, & dicta Bulla non eſt extendenda ad alios caſus ibi non expreſſos. Deinde, hoc apparet ex verbis Bullæ: nam ibi Pontifex reuocat omnia indulta, & priuilegia data Principibus, vt poſſint ad Eccleſiam conſugientes extrahere, & præſertim fraudulentos decoctores. Vnde, cum in iſta narratiua talium decoctorum efficiatur mentio; de quibus poſtea, quando Summus Pontifex diſponit, ne verbum quidem de illis; apparet manifeſtè Pontificem voluiſſe huiusmodi decoctores gaudere: & ita in terminis huius Conſtituti. docet Farinac. de immun. cap. 3. num. 64. retractans ſe de contraria opinione, quam docuerat antea in tract. de carcer. q. 28. n. 33. Idem docet Gratian in diſcep. forenſ. tom. 2. c. 380. n. 29. Girona tract. de Priuileg. c. 23. num. 1035. Ambroſin. de immun. c. 13. num. 4. Flauius Cherubinus in Compend. Bull. tom. 2. conſt. 117. Pij V.

* Sup. hoc ſupra in Ref. 23. in fine. & infra in Ref. 81. etiam in fine.

ſchol. cum alijs Iuriſperitis: & ex Theologis Nauar. in Manc. 25. n. 19. Durand. in Bull. Con. lib. 2. can. 5. q. 16. n. 6. Bonacini de leg. diſp. 3. q. 7. §. 4. n. 2. Fernandez in Exam. Theol. mor. p. 4. c. 10. §. 1. n. 10. & alij. Ad id verò, quod dicebatur in contrarium, quod ſub nomine publici latronis includitur decoctor, negatur; & vt dixi, ex verbis ipſius Bullæ contrarium apparet. Adde, quod ſi dicta ſententia eſſet vera, ratò in praxi occurreret: quia difficile admodum eſt, vt notat ipſemet Peregrinus, concurrere in aliquo decoctore ca, quæ neceſſaria ſunt ad publicum latronem conſtituendum, & maxime actum frequentia. Ex his apparet; quàm cautè legendi ſunt aliqui Iuriſperiti, & præſertim Hiſpani, aſſerentes, etiam ſimplices debitores, qui ſine cauſa criminis conſugiunt ad Eccleſiam, non gaudere illius immunitate. Et ita docet, citans alios, Hieronym. Couall. in tr. de cognit. per viam violentia. p. 2. q. 5. n. 6. nam hæc opinio eſt contra immunitatem Eccleſia, & Conſtitutionem Gregor. vt notauit Farinac. vbi ſuprà. de imm. c. 3. num. 57. & 62. vbi citat multos alios, quibus ego addo Graff. tom. 1. lib. 3. conſ. 1. per tot. de immun. Ecclef. Portel. in dub. reg. verb. Eccl. immunitas. n. 14. Peregr. de immun. c. 12. n. 10. Bonac. de leg. diſp. 3. q. 7. §. 4. n. 2. Megal. in 3. p. lib. 3. c. 2. q. 2. n. 33. qui teſtatur de communi Doctorem ſententia. Et hæc doctrina procedit, etiam ſtante ſtatuto, quod debitor carcerari poſſit & quod ſit ſuſpectus de fuga: & etiam in debitore publico, vt eſt exactor tributorum. Idem dicendum eſt de debito ex cauſa adminiſtrationis, & redditionis rationum, & de obligato ad ratiocinia publica: vel de Officiali debitore ex cauſa ſyndicatus. Ita ſuprà citati DD.

RESOL. LXI.

An decoctores vulgo dicti Falliti, gaudeant Immunitate?

Et an debitores fraudulentè ad Eccleſiam cum bonis conſugientes non debeant ibi multo tempore tolerari, ſed ab Eccleſia ſine cuiendi: Ex p. 6. tr. 1. Ref. 17.

§. 1. Negatiuè reſpondet Sarpus cap. 5. fol. 50. Qui verò (ait) per fraudem decoxit, cumque ſit ei ſoluendo creditores fraudat, vt iniuſtè ditari poſſit, immunitatis priuilegio non debet vti: quod re ipſa id publicorum Latronum ſit ſpecies quedam, & cuiusmodi etiam Pij V. conſtitutione declaratur. Sic ille.

2. Sed ego etiam contra alios affirmatiuam ſententiam docui in 1. p. tr. 1. reſol. 32. quàm poſt conſtitutionem Gregorianam exiſtimo certa m: quia Decoctores tales nec ratione debiti, nec ratione delicti immunitate priuandi: non ratione debiti, aliàs omnes debitores eſſent excluſi a priuilegio immunitatis: non ratione delicti, quia hi non ſunt depopulatores agrorum, & latrones publici, qui ſolùm ſunt ab immunitate excluſi: & licet à Summo Pontifice Pio V. publicis latronibus æquiparentur; non ſequitur ex hoc quòd in priuatione immunitatis debent æquiparari, quia pena non ſunt extendendæ ad delicta ſimilia, vt in ſpecie de hac conſtitutione loquens, firmat Chartarius deciſ. crimin. 46. num. 72. Farinacius tom. 1. conſil. 76. num. 13. Ambroſinus de immunitate, cap. 1. num. 14. Locatellus de tortura, inſpect. 5. num. 158. & alij. Ergo, &c. Et ideo noſtram ſententiam præter Doctores à me vbi ſuprà notatos tenet Caſtrus Palaus tom. 2. tract. 11. diſp. vnic. punct. 8. num. 6. & Sanchez in opuſc. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 8. numer. 24.

3. Notandum

Sup. hoc, & ſeqq. ſupra in Ref. 56. §. Vlt.

Quæ hic eſt Ref. antecedens, & infra in Ref. 67. §. vlt. & in Ref. 97. §. penult.

3. Notandum est tamen hinc obiter: quod debitores fraudulenti ad Ecclesiam cum bonis confugientes non debent ibi multo tempore tolerari, sed ab Ecclesia sunt eiciendi. Ita sacra Congregatio Episcoporum in vna Barenfi die 12. Martij anno 1600. Et eadem sacra Congregatio die 1. Decembris 1617. decreuit, quod Decretores res & bona in creditorum preiudicium ad Ecclesias transportare non debent, sed iudici seculari consignanda sunt vt illas & illa, cui de iure, adiudicet.

RESOL. LXII.

De quibusdam Epistolis Clem. VIII. circa debitores, fugitiuos, bannitos, fures, &c. circa Immunitatem Ecclesiarum, & existentes in Monasteriis. Ex part. 3. tract. 1. Ref. 40.

§. 1. **H**As epistolas inuenies apud Farinacium, & Peregrinum *ubi infra*, & circa illarum intelligentiam magna dissensio olim orta fuit inter Regulares cuiusdam Monasterij: dico igitur Marium Italiam *de immunit. Eccl. lib. 1. c. 3. §. 8. num. 1. & seq.* docere Pontificem per dictas epistolas in casibus ibidem numeratis derogare constitutioni Gregorij XIV.

2. Sed hanc opinio est falsa, & illam resellunt Farinacius *de immunit. c. 2. n. 2. 50.* & Peregrinus *etiam de immunit. n. 14.* nam Summus Pontifex in dictis epistolis prohibuit tantum Praelatis, ne illas personas facinorosas dia in eorum Ecclesiis, & Monasteriis detinerent, non autem quod non gauderent immunitate: & ideo licet supradictis reis receptaculum prohibeatur, non tamen priuantur ecclesiastica immunitate, si de facto receptentur; nam, vt dictum est, Clem. VIII. in dictis epistolis non excepit alios casus, vltra exceptuatos per Gregor. XIV.

3. Adde; & est valde notandum, quod dictae epistolae missae fuerunt ad Archiepiscopum Bononiensem, & Archiepisc. Neapolitanum; ergo solum ibi obligant; vnde etiam si publicatae sint in aliis locis, & Prouincijs, minime obligabunt, quia non obligant vltra intentionem legislatoris; si enim Summus Pontifex habuisset intentionem per illas, omnes obligare, Romae publicare fecisset. Vnde Praelati Ecclesiarum, qui data opera in suis Monasteriis detinent personas facinorosas, numeratas in dictis epistolis puniri possunt tantum Bononiae, & Neapoli, secus autem in Sicilia, vel in alijs locis; & sic olim ego interrogatus respondi cum Peregrino *ubi supra n. 12. & 20.* & alijs.

RESOL. LXIII.

An bannitus, si steterit in Ecclesia sua patria, intelligatur exilium fregisse? Ex quo deducitur, an Episcopi habeant territorium? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 92.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Io. Capi- blanco *de officio Baronum tom. 2. pragm. 8. cap. 34. num. 4.* quia licet Ecclesiae sint exemptae a iurisdictione temporali, & subiaceant Ecclesiasticis, tamen stant in territorio Principis secularis in quo fundatae sunt, & inde est quod Doctores asserunt, Episcopum non habere territorium; cum ergo locus stat in territorio, vbi exiliatus commorari non debet, ideo videtur, inquiri, & puniri posse de sententiae inobseruantia.

Tom. IX.

2. Sed ego negatiuam sententiam tenendam esse puto, quam nouissime tuetur A. Ron. de Marinis *quod res. resol. cap. 1. §. 6. per totum*, lege illud, & non pigebit. Vnde ad rationes Capiblanco dico, Ecclesiam ratione situs verè dici in territorio ciuitatis vbi sita est, atamen quoad iuris effectus, & praecipue ad ligandum ordine, aut statuto Principis territorij, id quod fit intus Ecclesiam, vel in loco exempto, verè non dicitur de territorio; imò duo haec comparati, esse in loco exempto, vel esse extra territorium, docent Legistae in l. *fin. ff. de iurisdict. omnium iudicam.* Paulus de Castro *consil. 187.* Alexander *consil. 151. vol. 2.* Natta *consil. 643. per totum*, Rolandus *consil. 33. volum. 3.* & alij. Id verò quod asserit Capiblanco, Episcopum non habere territorium, negatur, quod supra in hoc tractatu satis probatum est, & probat Barbosa *de officio & potestate Episcopi, part. 3. allegat. 107. num. 1.*

Sup. hoc in Ref. §. 2. in fine, & §. Ad doctrinam & infra in Ref. 115. §. Probatur. & in alijs eius not.

Sup. in Ref. quae hic est infra in tr. 2. Ref. 302. & in §. VI. not. praeteritae & in alijs eius not.

RESOL. LXIV.

An exules, seu banniti confugientes ad Ecclesiam, gaudeant eius Immunitate, si non commiserint delicta in iure exceptuata? Et an non solum capi, atque extrahi ab Ecclesia non possit bannitus, sed nec etiam possit occidi, non obstante quod ex forma statuti, aut ex alio capite possit impune occidi? Et an in tali casu occidens bannitum in Ecclesia incurrat in excommunicationem Greg. XIV. contra extrahentes ab Ecclesia? Et cursum explanatur exulem nec humari quidem posse in Ecclesijs, à quibus arceatur exilij sententia. Et discutitur, quod licet Ecclesia dicatur esse in territorio Principis secularis, non tamen proprie dicitur esse de eius territorio? Ex part. 6. tract. 1. Resol. 21.

§. 1. **N**egatiuè respondet Sarpus *cap. 5. fol. 53.* sic asserens. Etiam si exilij poena ob leue delictum iniuncta esset, æquum videri non potest, vt Ecclesia eos tueatur, qui iam exules sunt, & hostes Reipublicae: cum nulla omnino lex Ciuilibus, nulla Canonica sacrorum locorum immunitate defendat quos iudicum sententia damnauit; sed eos tantummodo, quos iustitia insequitur, antequam sententiam ferat. Exul verò iam damnatus est, & dedita opera & malitiosè sibi vetitos fines ingreditur. Immo praeter id, cuius causa exilio multatus est, grauius etiam delictum consultò, cogitatò, malitiosaque temeritate committit; contumaciae scilicet, atque voluntariae, studiosaque perduellionis, quod omnium grauissimum atque atrocissimum facinus est. Huc etiam accedit, quod in Ecclesia permanens in eadem peccatum committit, dum in sacro loco interdicto sibi stare confidenter audet. Ita ille, qui etiam ex Bartolo postea sentit exulem ne humari quidem posse in Ecclesijs locisve sacris à quibus arceatur exilij sententia; vnde si sepultus fuerit extrahendum etiam censet.

Sup. hoc in Ref. praeterita.

2. Verum affirmatiua sententia est tenenda. Dico igitur etiam capitaliter bannitos gaudere Ecclesiarum immunitate; dummodo delictum, quo sunt banniti, non sit de exceptuatis. Ita docet Sanchez *in opuscul. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 8. num. 24.* Barbosa *de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 130.* Ludouicus Corre. *in relect. de immunit. part. 3. num. 40.* Cocher *de iur. part. 4. quest. 65. num. 2.* Peregrinus *de immunit. cap. 5. num. 11.* Iulius Clarus *in pract. §. fin. quest. 30. n. 21.* Farinacius *quest. 28. num. 47.* Caltrus Palaus *tom. 2. tract. 11.*

D 3 disp.

Sup. hoc in Ref. seq.

Sup. hoc in Ref. praeterita §. VII. pro parte debitoris.

Sup. hoc in Ref. seq.